

Blijven of vluchten?

Suggesties om aandacht te besteden aan de Werelddag van de Migrant en de Vluchteling

24 september 2023

Er bestaat geen ergere vorm van vervreemding dan zich ontworteld te voelen en bij niemand thuis te horen.

Paus Franciscus, Fratelli Tutti, 53.

Jaarlijks is de laatste zondag van september binnen de katholieke Kerk Werelddag van de Migrant en de Vluchteling. In 2023 valt deze Werelddag op zondag 24 september. Paus Franciscus koos als thema: *Vrij kiezen om te migreren of te blijven*. De paus schrijft ieder jaar ook [een boodschap](#) naar aanleiding van deze Werelddag, en het Vaticaan voorziet hiervoor [filmpjes en teksten](#).

Graag willen ook wij materiaal aanreiken om de Werelddag van de Migrant en de Vluchteling in de kijker te zetten: liturgische suggesties en ideeën voor ontmoetings- en andere activiteiten tussen mensen met en zonder een vluchtverhaal. Deze bundel bevat zowel gemakkelijk te integreren teksten als uitgebreidere initiatieven en kan gebruikt worden in:

- Pastorale eenheden en parochies → vooral ideeën [1](#), [2](#), [3](#), [4](#), [5](#), [6](#), [7](#), [11](#) en [12](#).
- Scholen → vooral [idee 9](#), maar ook [idee 4](#), [7](#) en [12](#).
- Woonzorgcentra → zie hiervoor [idee 8](#).
- Verenigingen zoals Femma, Okra, KWB, ... → vooral [idee 10](#), maar ook [4](#), [7](#), en [12](#).

Heb je vragen? Materiaal of ondersteuning nodig? Contacteer dan Dorina Pagliaro, stafmedewerker internationalisering, migratie en diversiteit bij vicariaat Kempen, dorina.pagliaro@bisdomantwerpen.be of 0479/26 61 38.

Wij kijken ook erg uit naar impressies, foto's, verslagjes,... van vieringen, activiteiten en ontmoetingen die plaatsvonden. Je mag ze steeds aan Dorina bezorgen.

© Stephanie Dehennin

1. Gebed

Goede God, Vader en Moeder van alle mensen,

Op deze Werelddag van de Migrant en de Vluchteling bidden wij U voor alle mensen die op de vlucht zijn voor oorlog, geweld, onderdrukking, armoede, of klimaatonheil. Voor allen die ontheemd zijn in hun eigen land of gevlucht zijn naar een buurland. Dat ze een veilige plek mogen vinden, en mensen mogen ontmoeten die zich over hen ontfermen.

Wij bidden voor mensen die vastzitten in detentiecentra aan de Europese buitengrenzen, zoals op de Griekse eilanden, in Libië, Turkije, of opgejaagd en verstopt in de bossen aan de grens tussen Polen en Wit-Rusland, dat zij medemenselijkheid op hun weg mogen ontmoeten en dat regeringsleiders zich hun lot aantrekken.

Wij bidden voor nieuwkomers die in België een leven proberen op te bouwen, dat ze daartoe oprechte kansen krijgen.

Wij willen ook bidden voor politieke leiders wereldwijd, dat ze de weg vinden naar een humaan migratiebeleid dat recht doet aan mensen in nood en dat geen mensen meer laat sterven op hun vluchtroute, uitgedroogd in de woestijn, of verdronken op zee.

Wij willen bidden voor onszelf, dat we in iedere mens onze naaste mogen herkennen.

Wij bidden tot slot dat migratie een recht mag zijn voor elke mens, waar hij of zij in vrije keuze al dan niet gebruik van kan maken. Wij blijven met U hopen op een wereld waar niemand gedwongen wordt om zijn of haar land, thuis, en familie te verlaten, door Jezus Christus, onze Heer.

Amen.

2. Homilie

Zondagslezingen:

1^e lezing: Js 55, 6-9

Tussenzang: Ps 145 (144)

2^e lezing: Fil 1, 20c-24.27a

Evangelie: Mt 20, 1-16a

Vandaag vindt de 109^e Werelddag van de Migrant en de Vluchteling plaats. Paus Franciscus koos dit jaar als thema voor deze dag ‘Vrij kiezen om te blijven of te migreren’. In zijn boodschap wil onze paus in de eerste plaats het recht benadrukken om *niet* te hoeven migreren. Migratie moet een vrije keuze zijn. Helaas is het dat vandaag vaak niet. Wie gebukt gaat onder oorlog, geweld of mislukte oogsten door de klimaatopwarming; wie zichzelf en zijn of haar familie niet veilig en gezond kan laten opgroeien, heeft de keuze niet om te blijven. Die vertrekt uit noodzaak.

Nochtans is het een basisrecht om te kunnen blijven op de plaats die je ‘thuis’ is. Het is immers het recht op een waardig menselijk leven dat hieraan ten grondslag ligt. Het is het recht om te delen in het algemeen menselijk welzijn, aldus onze paus. Indien er van waardig menselijk leven geen sprake is, is migratie geen vrije keuze. Dit waardig menselijk leven voor iedere persoon, is

Gods wil. We lezen immers ook in de psalm vandaag: “Goed is de Heer voor alles en allen. Hij ontfermt zich over heel zijn schepping” (Ps 145,9).

Onze paus benadrukt hierbij de verantwoordelijkheid van de internationale gemeenschap om dit waardig leven voor elke mens te garanderen. Soms denken wij dat elk land, of elk volk ‘zijn eigen problemen moet oplossen’. Dat wij hiermee niets te maken hebben. In een geglobaliseerde wereld zoals die van vandaag is dat een illusie. Kinderen in Oost-Congo graven in gevaarlijke omstandigheden ertsen uit mijnschachten die in onze laptops en smartphones zitten. Afrikaanse migranten wonen in Zuid-Spanje onder stokken en plastic zeilen, terwijl ze groenten en fruit plukken voor onze supermarkt. En banken investeren ons spaargeld in wapens of Israëliische nederzettingen in bezette Palestijnse gebieden. Of we nu willen of niet, we zijn onlosmakelijk deel van een globaal systeem dat ont-menselijkt. Maar ook los van deze concrete actuele voorbeelden, dragen wij als mens, als schepsel van God, steeds de verantwoordelijkheid voor onze broeders en zusters. Voor àl onze medemensen.

We lezen vandaag in de eerste lezing: “Mijn plannen zijn niet jullie plannen, en jullie wegen zijn niet mijn wegen” (Jes 55,8). Het evangelie van de dagloners in de wijngaard geeft vervolgens een goed voorbeeld van hoe onze wegen niet Gods wegen zijn. De werkers van het eerste uur vinden dat ze meer loon zouden moeten krijgen dan wie minder lang in de wijngaard werkte. In hun ogen wordt er van hun rechtmatig loon een deel afgehouden, om dat aan de laatste werkers te geven. Spontaan hebben wij begrip voor deze zeer menselijke visie. We voelen ons zelf soms ook bedreigd door ‘vreemdelingen’ die ‘onze’ welvaart zouden komen ‘stelen’. Net zoals de werkers van het eerste uur zich bedreigd voelen door die van het laatste uur, die ‘hun’ loon komen stelen. We gaan er dan vanuit dat we recht hebben op dat ‘extra loon’, op onze levensstandaard, op ons comfort, louter door het feit dat we hier geboren zijn.

Maar was het de vrije keuze van de werkers van het laatste uur, om pas zo laat in de wijngaard te komen werken? Is het onze vrije keuze om in België te leven, met een loon dat honderdmaal hoger ligt dan dat van een Bengaalse kledingarbeidster? Is het de vrije keuze van die kledingarbeidster om in Bangladesh te wonen?

De Heer van de wijngaard zegt: “Neem wat je toekomt en ga” (Mt 20,14). We kunnen ons terecht de vraag stellen: wat komt ons toe? Hebben wij recht op onze levensstandaard, omdat we hier leven? Nemen wij meer dan ons toekomt? Zou het zo onredelijk zijn om hiervan een deel af te staan aan wie elders leeft – ook als dat betekent dat wij moeten inboeten aan welvaart en comfort? De Heer van de wijngaard zegt immers: “Ik wil aan die laatsten hetzelfde geven als aan jou.” Hetzelfde, namelijk een waardig menselijk leven. Zolang niet elke mens dat heeft, kunnen wij dan méér eisen? En als God dat wil voor *iedere* mens, een waardig menselijk leven, zijn we dan – zoals de werkers van het eerste uur – ook jaloers omdat Hij goed is?

Afsluiten doe ik graag met een passage uit de boodschap die onze paus schreef voor deze Werelddag. Hij herinnert ons aan de situatie van de eerste kerkgemeenschap, zoals die in Handelingen wordt omschreven: ‘Allen die geloofden waren bijeen en hadden alle dingen in gemeenschappelijk bezit; zij verkochten hun bezittingen en goederen en verdeelden de opbrengst onder allen, wie behoefte had.’ (Hand 2,44-45). De paus voegt toe: “Het ideaal van de eerste christelijke gemeenschap lijkt zo ver verwijderd van de realiteit van vandaag! Om van migratie een echt vrije keuze te maken, moeten we er naar streven om iedereen een eerlijk deel van het algemeen welzijn, respect voor fundamentele rechten en toegang tot integrale menselijke ontwikkeling te verzekeren. Alleen zo kunnen wij ieder de mogelijkheid op een waardig en bevredigend leven bieden.” Amen.

3. Bezinningstekst

Wees Gods handen

We zien cijfers, vooral cijfers.
Af en toe ook een naam, anonieme contouren op een foto.
Handen achter een prikkeldraad.
Bergen reddingsvesten op het strand.
Een verloren kinderschoen in het zand.
Silhouetten – grote en veel te kleine – onder een deken, op straat
omdat de herberg
– opvangcentra én woningen –
vol is.

Maar de meesten van hen zien we niet.

Ze kozen om hierheen te komen.
Maar als blijven geen optie is,
is vertrekken geen keuze.

Als moeder
kan ik me niet inbeelden hoe het is
om je met je kind te verstoppen in het bos voor gewapende groepen,
dagenlang, zonder voedsel of water,
onder de blote hemel.

Vraag ik me af of het went,
om je baby zichzelf van honger in slaap te horen huilen,
elke avond opnieuw,
omdat je niets hebt om haar te eten te geven.

Kan ik me niet voorstellen hoe het voelt
om je kind te zien drijven – of zinken – in de woeste golven,
nadat de overvolle rubberboot
die je al je spaargeld kostte,
opgeslokt wordt door de zee.

Bedenk ik hoe je de moed vindt
om verder te stappen
door de ijzige kou,
terwijl je bidt dat je zoontje in de deken in je armen
slechts slaapt
en niet gestorven is.

Welke keuze?

En samen met een acteur uit een steengoed toneelstuk,
vraag ik me af:
'Waar zijn uw tranen, God?'

Maar niemand is gebaat bij mijn tranen, noch bij die van God.

In *Fratelli Tutti* zegt onze paus:

“Als we geconfronteerd worden met zoveel pijn en lijden,
moeten we niets anders doen dan wat de barmhartige Samaritaan deed.
Elke andere beslissing
zou ons tot één van de rovers maken
of tot één van diegenen die voorbijliepen
zonder medelijden te tonen met het lijden van de man langs de weg.”

En een Chinees spreekwoord zegt:

“Het is beter een kaars aan te steken dan de duisternis te vervloeken.”

Daarom zeg ik tegen mezelf, tegen u, tegen ieder die dit leest:

Zoek Gods tranen niet, zoek Gods handen.

Wees Gods handen.

Vouw ze samen in gebed, en vouw ze dan open.

Reik ze uit naar wie je levenspad kruist, dichtbij of veraf.

Op de straat of in het nieuws.

Wees de kaars.

Wees Gods handen.

© Unsplash

4. Getuigenis

Ken je iemand met een vluchtverhaal? Dan wil die persoon misschien wel komen getuigen over zijn of haar leven voor, tijdens en na de vlucht. Deze getuigenis kan in een viering plaatsvinden, of nadien bij een ontmoeting, of bij een maaltijd. Een getuigenis kan natuurlijk ook plaatsvinden los van enige liturgie, voor een vereniging of klasgroep bijvoorbeeld. Besef echter wel dat voor vele mensen met een vluchtverhaal, getuigen over wat ze meegemaakt hebben erg moeilijk en zelfs traumatisch kan zijn. Ook kan de taalbarrière het moeilijk maken voor sommigen om te spreken.

Wil je iemand met een vluchtverhaal op een andere manier een bijdrage laten leveren aan een viering? Nodig hem of haar eens uit om een lied uit zijn of haar land van herkomst te zingen.

Ken je zelf niemand met een vluchtverhaal maar zou je toch graag een getuigend woord horen? Neem dan contact op met [Dorina Pagliaro](#). Zij brengt je graag in contact met mogelijke getuigen.

5. Herdenkingsviering

Organiseer eens een herdenkingsviering of gebedsdienst voor overleden familieleden en vrienden van mensen met een vluchtverhaal. Mensen die omgekomen zijn in hun land van herkomst of onderweg op hun vluchtroute. Een dergelijke viering kan je organiseren met mensen met een vluchtverhaal. Maar ook indien je niemand met een vluchtverhaal kent of kan betrekken, kan zo'n viering zinvol zijn om stil te staan bij het lijden en de risico's die mensen op de vlucht ervaren.

→ Hoe pak je dit aan?

- Ken je mensen met een vluchtverhaal? Is er een opvangcentrum voor asielzoekers in de buurt? Of een LOI (lokaal opvanginitiatief) van de gemeente? Nodig deze mensen dan expliciet uit voor deze viering.
- Vraag hen of ze betrokken willen worden bij de viering. Misschien willen ze een lied zingen, een tekst voorlezen, of willen ze dat hun gestorven familieleden, vrienden of kennissen bij naam genoemd worden in de viering.
- Zijn er bepaalde rituelen uit de landen van herkomst van de deelnemende mensen die een plaats kunnen hebben in de viering?
- Je kan grote fotoplatten in het thema 'op de vlucht' vooraan in de kerk zetten. Deze platen kan je ontlenu via [Dorina Pagliaro](#). (Voorbeelden zie [bijlage 2](#)).
- Deze foto's kunnen bijvoorbeeld door mensen met een vluchtverhaal naar voren gedragen worden. Je kan er ook kaarsen bij ontsteken.
- Je kan ook een (deel van een) namenlijst voorlezen (of ophangen), van mensen die gestorven zijn op hun vluchtroute, terwijl ze Europa probeerden te bereiken. Dit zijn mensen die stierven op zee, in de woestijn, of aan andere Europese grenzen. Je vindt deze [lijst hier](#). Deze lijst kan je ook aanvullen met namen van familie en vrienden van mensen met een vluchtverhaal die in de viering aanwezig zijn.
- We bieden ook een suggestie voor [een gebed](#) en [een bezinningstekst](#). Verder kunnen ook delen van een uitvaartliturgie verwerkt worden.
- Zorg voor een moment van ontmoeting na de viering, met een drankje en eventueel een hapje. Zeker als er mensen met een vluchtverhaal in de viering aanwezig zijn, kan dit ondersteunend werken, zoals een koffietafel na een uitvaart.

Hoewel dit zeer confronterend kan zijn voor mensen met een vluchtverhaal, zijn deze mensen vaak ook erg blij dat er aandacht aan hun familie en vrienden wordt besteed, dat zij niet vergeten worden. Op deze manier kan zo'n viering ook troostend en verbindend zijn. Bedenk dat mensen die onderweg op een vluchtroute sterven, vaak geen begrafenis krijgen. Dikwijls worden hun lichamen ook nooit gevonden, en worden gevonden lichamen niet geïdentificeerd.. Voor hun familie en vrienden is een dergelijke herdenkingsviering dan het enige 'ceremoniële' moment van afscheid.

6. *Light a candle* voor mensen op de vlucht

Wil je een laagdrempelige activiteit organiseren, waarbij je mensen, in het bijzonder toevallige voorbijgangers, uitnodigt om stil te staan bij het lijden van mensen op de vlucht, en bij de motieven van mensen om hun land te verlaten? Dan is een *light a candle* misschien een goed idee! Dit is – zoals het begrip zelf aangeeft – een gelegenheid om een kaarsje te branden voor iemand.

→ Hoe pak je dit aan?

- Je stelt een kerk, kapel, of andere ruimte open, en nodigt voorbijgangers uit om een kaarsje aan te steken.
- Organiseer dit liefst op een drukbezochte plaats, een marktplein, of tijdens een braderij, een festival, of andere activiteit.
- Kondig de *light a candle* aan in lokale (kerkelijke en gemeentelijke) media, in de vieringen, ...
- Eventueel kan je hiervoor de [pop-up kapel van het bisdom lenen](#).
- Spreek buiten voorbijgangers actief aan, schets kort de gelegenheid voor dit initiatief, en nodig hen uit een kaarsje te branden voor mensen op de vlucht.
- Geef mensen een theelichtje.
- Binnen in de ruimte zorg je voor een rustige sfeer, met eventueel zachte achtergrondmuziek.
- Je kan enkele grote fotoplatten in het thema ‘vluchten’ vooraan zetten. Deze zijn te ontlenen via [Dorina Pagliaro](#). (Voorbeelden zie [bijlage 2](#)).
- Je kan ook een (deel van een) namenlijst ophangen, of voorlezen, van namen van mensen die gestorven zijn op hun vluchtroute, terwijl ze Europa probeerden te bereiken. Dit zijn mensen die stierven op zee, in de woestijn, of aan andere Europese grenzen. Je vindt deze [lijst hier](#).
- Je kan de lijst ook in strookjes knippen. Op die manier kan je aan elke voorbijganger die je uitnodigt om een kaarsje te branden, een strookje geven met 1 overleden persoon op. Je kan de voorbijganger dan vragen om expliciet een kaarsje te branden voor deze overledene.

Wist je dat... men in Nederland jaarlijks de actie *Noem hun namen* houdt, waarbij er aan verschillende katholieke en protestantse kerken herdenkingsmomenten gehouden worden voor mensen die de vlucht naar Europa niet overleefden. Bovengenoemde lijst gebruikt men daarbij ook. Meer info over deze actie [vind je online](#).

© Unsplash

7. Gespreksavond

Organiseer je soms in je parochie, vereniging of PE een bijbelgroep of gespreksavond? Waarom dan niet een editie wijden aan vluchtelingen en migratie? Dit is een thema dat onze paus Franciscus erg genegen is, en waarvoor je uit de encycliek *Fratelli Tutti* veel kan putten. De tekst van deze encycliek kan je in verschillende talen – waaronder Nederlands – terugvinden [op deze webpagina van het Vaticaan](#). Indien gewenst, kan [Dorina Pagliaro](#) zo'n gespreksavond ter plaatse bij jullie begeleiden. Je kan de gespreksavond ook beginnen of eindigen met [deze bezinningstekst](#), [dit gebed](#) of [dit filmpje](#).

Bij verschillende paragrafen uit *Fratelli Tutti* formuleren we hieronder enkele vragen, waarover je in een gespreksgroep kan uitwisselen.

- *Paragraaf 39*: Het is niet moeilijk te bedenken wat deze 'politieke voorkeuren' in de hedendaagse Vlaamse maatschappij kunnen zijn. Kan jij je vinden in deze visie van onze paus of net niet? Waarom? Herken jij deze xenofobe mentaliteit soms bij jezelf? Herken je dit soms bij je geloofsgemeenschap? Hoe zou je als geloofsgemeenschap hierop kunnen reageren? (Lees in dit verband ook eens paragraaf 41.)
- *Paragraaf 65*: Herken jij het, dat de aanblik van een mens die lijdt ons stoort, zoals paus Franciscus beschrijft? (Lees bijvoorbeeld [deze bezinningstekst](#), of vergelijk met paragraaf 261.) Herken je dat gevoel soms ook bij jezelf? Laat dit toe, zonder het te veroordelen. Hoe kan je op dit gevoel bij jezelf als christen reageren, denk je?
- *Paragraaf 74*: Herken je wat Chrysostomos beschrijft? *“Eer het lichaam van Christus niet in de kerk met zijden gewaden, terwijl het buiten ligt, naakt en verkleumd van de kou.”* Heb je soms het gevoel dat christelijke gemeenschappen dit vandaag wel doen? Dat je dit zelf doet? Dat de gemeenschap of parochie waartoe jij behoort dit doet? Hoe zou(den) je/jullie dit kunnen vertalen naar de concrete praktijk vandaag, waarbij er elke dag mensen (op de vlucht) op straat slapen in België?
- Aansluitend bij het vorige, *paragraaf 119-120*: Wat vind jij ervan dat de Kerk het recht op privé-eigendom als secundair recht beschouwt? Zou je dat in je eigen leven kunnen toepassen? En hoe zou je dat als kerkgemeenschap kunnen toepassen?
- *Paragraaf 125*: Wat paus Franciscus zegt, heeft verregaande implicaties.

Hij geeft voorbeelden van de verschillende manieren om de verantwoordelijkheid voor de ontwikkeling onze medemens op te nemen. Welke rol zie jij daarin voor jezelf, je familie, gemeente, kerkgemeenschap, vereniging, land, ...?

- *Paragraaf 134*: Ervaar jij de komst van nieuwkomers als een verrijking voor onze samenleving, onze cultuur, onze kerkgemeenschap? Is dat soms moeilijk?
- *Paragraaf 207*: Kun je de overtuiging ‘dat iedere mens heilig en onschendbaar is’, gebruiken als toetssteen voor wat je beslist, doet, niet doet in je leven? En in dat van de gemeenschap waartoe je behoort? Er wordt vandaag in de media regelmatig geopperd dat in onze samenleving een verschuiving voelbaar is naar een steeds grotere relativering van de universele mensenrechten. Hoe zie jij dat? (Lees in dat verband ook eens paragraaf 210).
- *Paragraaf 215*: Waar zie jij mogelijkheden om een cultuur van ontmoeting, zoals de paus ze hier beschrijft, te stimuleren? In je eigen leven, en ook als kerkgemeenschap?
- *Paragraaf 273*: Herken je deze woorden van paus Johannes Paulus II in onze samenleving vandaag? Kunnen wij als Kerk weerstand bieden hiertegen? Welke hoop heb jij hieromtrent? (Lees ook eens paragraaf 275).

8. Woonzorgcentra

Ook in woonzorgcentra kan de Werelddag van de Migrant en de Vluchteling in de kijker gezet worden. Organiseer bijvoorbeeld eens een wandeling met bewoners van het woonzorgcentrum en mensen met een vluchtverhaal. Je kan mensen uitnodigen vanuit een naburig opvangcentrum voor asielzoekers, of het LOI (lokaal opvanginitiatief) van je gemeente.

De voordelen:

- Laagdrempelig
- Je hoeft de activiteit maar eenmalig te organiseren, al kan het ook herhaald worden indien gewenst.
- Er kunnen gesprekken ontstaan tussen mensen, al hoeft dat niet. Als praten moeilijk gaat, omdat de ene nog niet goed Nederlands praat en de ander dialect spreekt, of hardhorig is, kan gewoon wandelen ook fijn zijn.
- Nieuwkomers willen vaak graag bijdragen aan onze maatschappij, en in veel culturen is de zorg voor ouderen ook erg belangrijk. Als zij dan bijvoorbeeld met een bewoner in een rolstoel een wandeling maken, kan dat voor beiden – de nieuwkomer en de oudere – een meerwaarde zijn.

→ **Aansluitend bij deze wandeling zijn er extra mogelijkheden:**

- Wandel je onderweg langs een kerk of kapel, dan kan je samen een kaarsje branden.
- Sluit de wandeling gezellig af bij een drankje in de cafetaria van het woonzorgcentrum. Misschien kunnen bewoners van het asielcentrum of LOI een hapje voorzien uit hun land van herkomst, dat de bewoners van het woonzorgcentrum kunnen proeven?
- Houd aan het einde van de wandeling een korte bezinning, waarbij je stilstaat bij mensen op de vlucht. Hiervoor kan je [deze bezinningstekst](#) gebruiken en/of [dit gebed](#).

- Ook later in die week, tijdens de zondagsviering, kan je aandacht aan de Werelddag schenken. Hiervoor kan je [dit gebed](#), [deze homilie](#) of [deze bezinningstekst](#) gebruiken, of [dit filmpje](#).

9. Scholen

Om aandacht te besteden aan de Werelddag van de Migrant en de Vluchteling in scholen, bevelen we van harte het educatieve aanbod van Caritas aan: een zogenaamde *serious game*, getiteld 'Walk in My Shoes'. In dit interactief online 'spel', kruipen jongeren vanaf 15 jaar in de huid van een jongere op de vlucht. Via geluidsfragmenten, filmpjes, foto's en teksten over een passage uit het leven van die jongere op de vlucht moet de jongere in de klas telkens zelf een keuze maken. Afhankelijk van deze keuze neemt het verhaal een andere wending. Op die manier kunnen jongeren zich inleven in de moeilijke omstandigheden en keuzes waarmee vluchtelingen te maken krijgen.

Caritas biedt dit [spel, met bijhorend educatief pakket, gratis aan op hun website](#).

Op de [Thomas-website](#) vind je nog meer materiaal om met dit pakket in de klas aan de slag te gaan, alsook de aanknopingspunten bij de doelstellingen uit het leerplan.

Je kan dit lespakket afsluiten met deze [bezinningstekst](#) en/of dit [gebed](#), of met dit sprekende [filmpje](#).

10. Kortfilm voor verenigingen (OKRA, Femma, Ferm, KWB, ...)

Wil je met je vereniging aandacht besteden aan de Werelddag van de Migrant en de Vluchteling, en de thema's vluchten en samenleven in diversiteit? Dan is de kortfilm 'Samen gelukkig' misschien iets voor jullie!

Deze kortfilm werd enkele jaren geleden gemaakt door en met de Iraakse acteur en theatermaker Mohanad Mukhtar en het productiehuis Poolhert. De film gaat over het alledaagse leven van twee zussen en een broer die samen wonen. Het leven van de senioren wordt goed door elkaar geschud wanneer ze een jonge vluchteling aanrijden. Ze ontfermen zich over hem en langzaamaan ontstaat er een verrassende vriendschap.

ORBIT vzw biedt de film aan gevolgd door een nabespreking met een erkend vluchteling, en de mogelijkheid om vragen te stellen voor € 150. Meer info vind je [op de website van ORBIT](#).

Als inleiding of afsluiting kan je ook [deze bezinningstekst](#) en/of [dit gebed](#) gebruiken.

© Poolhert Productions

11. *Hoorde je al eens van... het participatietraject inburgering?*

Nieuwkomers van buiten de Europese Unie moeten in België een verplicht inburgeringstraject volgen. Naast lessen Nederlands en een cursus maatschappelijke oriëntatie voegde de overheid hier sinds dit jaar ook een participatietraject aan toe. Dit houdt in dat de nieuwkomer minimum 40 uur deelneemt aan sociale activiteiten, een stage, of vrijwilligerswerk bij een organisatie in een Nederlandstalige context. Het doel hiervan is om naast het inoefenen van het Nederlands ook een netwerk op te bouwen van lokale contacten, die de nieuwkomer kunnen helpen bij het vinden van werk, een woning, ...

Allemaal goed en wel, denk je, maar wat heeft dat met onze geloofsgemeenschap te maken? **Vrijwilligerswerk of deelname aan activiteiten bij een pastorale eenheid of geloofskern komen ook in aanmerking voor dit participatietraject.** Nieuwkomers zijn dikwijls religieus, en willen vaak graag een bijdrage leveren aan een geloofskern. Geloofskernen zijn op hun beurt dan weer op zoek naar helpende handen en vernieuwing. Dat klinkt als een win-win! Wil je jouw geloofskern openstellen voor nieuwkomers in dit traject? Neem dan contact op met je gemeentebestuur. Zij kunnen het toevoegen aan de officiële databank met het aanbod voor dit participatietraject. Hulp nodig? Contacteer [Dorina Pagliaro](#). Meer info vind je op de [website van de Agenschap integratie en inburgering](#).

12. *Ontmoeting via een 'slow date'*

Wat?

Een aantal mensen met een vluchtverhaal en even veel lokale inwoners spreken per 2 aan een tafeltje gedurende 30 minuten. Na een korte pauze bij een drankje worden er nieuwe koppels gevormd en spreken ze opnieuw voor 30 minuten. Iemand van de organisatie zorgt voor een korte inleiding en slotwoord. Dit kan doorgaan in een kerk, in een parochiezaal, school, of op een andere plaats.

Waarom?

Mensen op de vlucht komen tegenwoordig vaak aan bod in de media. Er wordt veel 'over' hen gesproken, maar weinig mensen spraken al eens persoonlijk 'met' hen. Ze worden vaak benoemd in onpersoonlijke termen, zoals: 'stromen', 'problemen' en 'crisissen'. Wij willen echter de mens

achter de cijfers tonen. Wij willen het contact met een man of vrouw met een levensverhaal mogelijk maken. Geen speed date waarbij je zo veel mogelijke informatie op korte tijd verzamelt, maar een authentiek gesprek dat twee mensen met elkaar verbindt.

Voordelen?

Persoonlijk contact en ontmoeting staan centraal. Dit overkomt vooroordelen en vermijdt stereotypen van 'de arme vluchteling'.

Dit initiatief kan redelijk gemakkelijk uitgerold worden op een nieuwe locatie en in een nieuwe context. Het vraagt relatief weinig voorbereidingswerk en kan gemakkelijk eenmalig zijn. De duo's kunnen zelf beslissen of ze contactgegevens uitwisselen om elkaar later nog eens terug te zien. Dat heeft als bijkomend voordeel dat het netwerk van nieuwkomers uitbreidt en hij/zij een 'buddy' heeft om vragen aan te stellen.

→ Hoe pak je dit aan?

- Maak een aankondiging: een aantrekkelijke affiche en/of flyer (ook digitaal).
- Maak reclame via de kerken, geloofskernen, sociale en andere kerkmedia, lokale wereldwinkels, Femma, Okra, en andere groepen. Laat lokale inwoners zich inschrijven voor de gesprekken.
- Contacteer een asielcentrum, LOI of andere organisatie die zich inzet voor mensen op de vlucht in de buurt. Vraag hen of ze willen deelnemen en om x aantal geïnteresseerden zich te laten inschrijven. Benadruk wel dat het niet om een romantisch dating concept gaat.
- Vraag alle deelnemers bij hun inschrijving naar de talen waarin ze een eenvoudig gesprek kunnen voeren. Vraag eventueel ook of ze alleen of liever per twee een gesprek voeren (je kan ook groepen van 2+2 maken).
- Wanneer de inschrijvingen afgerond zijn, maak je 2 lijsten (een groep duo's voor de pauze en één na) van telkens een duo: 1 vluchteling + 1 lokale inwoner. Verbind mensen op basis van talenkennis. Geef elk duo een nummer.
- Zet het lokaal klaar: x aantal tafeltjes met telkens 2 stoelen en een tafelnummer. Een mooie inkleding (kaarsje of bloemetje op tafel, ...) is altijd fijn. Voorzie wat dranken en eventueel een kleine versnapering voor tijdens de pauze en achteraf. Voorzie ook een lijstje met enkele vragen als inspiratie of ijsbreker op elk tafeltje. ([Zie bijlage](#))
- Geef elke deelnemer zijn of haar nummer bij het binnenkomen, zodat men zich aan de juiste tafel kan zetten. Doe hetzelfde na de pauze (nieuwe duo's).
- Eventueel laat je de gesprekspartners aan het begin eerst 5 minuten in elkaars ogen kijken, zonder te spreken. Dit schept een bijzondere kennismaking. In [dit filmpje](#) kan je het effect hiervan bekijken. Je kan eventueel ook het filmpje zelf als inleiding tonen.

In het verleden werd al eens een gelijkaardige ontmoeting georganiseerd in de Kathedraal van Antwerpen.

© De Kathedraal

Bijlage 1: Ijsbrekers: (te printen en op de tafeltjes te leggen)

Slow date

Van harte welkom. We wensen jullie een fijne avond.

Hieronder vinden jullie enkele vragen om het ijs te breken en enkele gespreksonderwerpen ter suggestie. Jullie kunnen uiteraard ook over andere onderwerpen spreken. Het is de bedoeling om een half uurtje met elkaar te spreken en dat ieder daarvan ongeveer even veel tijd krijgt om iets te vertellen. Respecteer elkaars privacy en geef het aan als je over een bepaald onderwerp liever niet spreekt.

Voorstelling

- Hoe heet je?
- Welke talen spreek je?
- Waar woon je?
- Waar kom je vandaan?
- Heb je een partner?
- Heb je kinderen?
- Ging/ga je naar school? Wat studeer(de) je?
- Werk(te) je? Waar?
- Waarom ben je naar deze avond gekomen?

Vrije tijd

- Wat is je favoriete bezigheid, iets wat je heel graag doet, een hobby?
- Doe je aan sport?
- Lees je graag?
- Van welke films, muziek, kunstwerken, theater, ... hou je?

Verleden

- Kan je iets vertellen over je jeugd, je gezin, de plaats waar je opgroeide?
- Heb je moeilijke momenten meegemaakt in je leven? Wil je er iets over delen?

Godsdienst

Ben je gelovig?
Wat betekent je geloof voor je?

Toekomst

Waar droom je van?
Waar hoop je op?
Wat zou je graag bereiken in je leven?

Waarden

Wat vind je echt belangrijk in het leven?
Wat maakt je gelukkig/ongelukkig?
Wat/wie inspireert je?
Wat betekent vrede voor je?
Wat wens je je gesprekspartner toe?

*“Laten we elkaar altijd ontmoeten met een glimlach,
de glimlach is het begin van elke Vrede.”*

(Moeder Teresa)

Slow Date

A warm welcome. We wish you an enjoyable evening.

Below are a few questions to break the ice and some suggested topics for conversation. Of course you can talk about other topics as well. The intention is to talk to each other for about half an hour and that each gets about the same amount of time to say something. Please respect each other's privacy and indicate if you prefer not to talk about a particular topic.

Presentation

What is your name?
What languages do you speak?
Where do you live?
Where are you from?
Do you have a partner?
Do you have children?
Did/do you go to school? What did/do you study?
Do/did you work? Where?
Why did you come to this evening?

Free time

What is your favorite activity, something you really like to do, a hobby?
Do you do sports?
Do you like to read?
What movies, music, artwork, theater, ... do you like?

Past

Can you tell something about your childhood, family where you grew up?
Have you experienced difficult moments in your life? Would you like to share something about it?

Religion

Are you religious?
What does your faith mean to you?

Future

What do you dream of?
What do you hope for?
What would you like to achieve in your life?

Values

What do you think is really important in life?
What makes you happy/unhappy?
What/who inspires you?
What does peace mean to you?
What do you wish for your interlocutor?

*"Let's always meet with a smile,
the smile is the beginning of every Peace. "*
(Mother Teresa)

Slow Date

Bienvenue. Nous vous souhaitons une agréable soirée.

Vous trouverez ci-dessous quelques questions pour briser la glace et quelques suggestions de sujets de discussion. Bien entendu, vous pouvez également aborder d'autres sujets. L'objectif est de se parler pendant une demi-heure et que chacun ait à peu près le même temps pour dire quelque chose. Veuillez respecter la vie privée de chacun et indiquer si vous préférez ne pas aborder un sujet particulier.

Présentation

Quel est votre nom ?
Quelles langues parlez-vous ?
Où habitez-vous ?
D'où venez-vous ?
Avez-vous un partenaire ?
Avez-vous des enfants ?
Vous êtes allé ou vous allez à l'école ? Quelles études?
Travaillez-vous ou avez-vous travaillé ? Où ?
Pourquoi êtes-vous venu à cette soirée ?

Temps libre

Quelle est votre activité préférée, quelque chose que vous aimez vraiment faire?
Faites-vous du sport ?
Aimez-vous lire ?
Quels sont les films, la musique, les œuvres d'art, le théâtre, ... que vous aimez ?

Passé

Pouvez-vous nous parler de votre enfance, de la famille dans laquelle vous avez grandi?
Avez-vous connu des moments difficiles dans votre vie ? Aimeriez-vous partager quelque chose à ce sujet ?

Religion

Etes-vous croyant ?
Que signifie votre religion pour vous ?

Avenir

De quoi rêvez-vous ?
Qu'espérez-vous ?
Qu'aimeriez-vous réaliser dans votre vie ?

Valeurs

Qu'est-ce qui est vraiment important dans la vie ?
Qu'est-ce qui vous rend heureux/malheureux ?
Qu'est-ce qui vous inspire ?
Que signifie la paix pour vous ?
Que souhaitez-vous à votre interlocuteur ?

*"Rencontrons-nous toujours avec un sourire,
le sourire est le début de toute Paix. "
(Mère Teresa)*

Bijlage 2: Foto's

De kleurenfoto's zijn beschikbaar op A3 platen en de zwart-wit foto's op roll-ups (deurgroot). Te ontlenen via [Dorina Pagliaro](#).

© Elisabeth Verwaest - ORBIT

© Elisabeth Verwaest -ORBIT

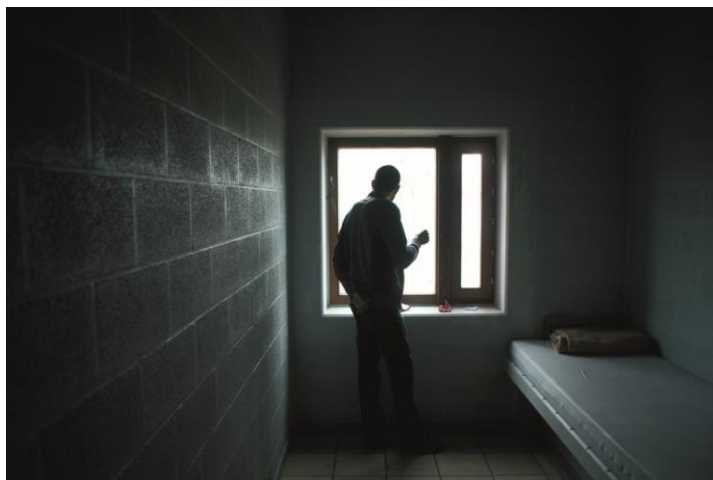
© Elisabeth Verwaest - ORBIT

© Elisabeth Verwaest - ORBIT

©Cédric Gerbehaye - Ciré

©Cédric Gerbehaye - Ciré

©Isabel Corthier – Caritas International

©Unsplash